

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਅਧੀਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ, ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਟਿੱਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ; ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਰਖਾਸਤ 'ਤੇ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਕੱਲੇ ਉਪ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕੇਰਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਹੋਵੇਗੀ: ਇੱਕ ਕੇਰਸ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਜਾਣ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ, ਰਲੇਵੇਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਡਿਪਟੀ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਵਰ ਲੈਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਛਤਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਮਿੱਲ ਦੁਆਰਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਡਿਪਟੀ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਗਲਤ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸੀ.ਐਮ.

(4) ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਅਰਥਾਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਹੁਕਮ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਲਾਗਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਿਨਾਂ। 1984 ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੰਬਰ 1578 ਬੇਅਸਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਐੱਮ.ਐੱਮ.ਪੁੰਛੀ ਜੇ.ਯਤਿੰਦਰ

ਚੰਦ

ਪਟੀਸ਼ਨਰ.

ਬਨਾਮ

■ ਜਵਾਬਦਾਰ।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ

1977 ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 3782

ਦਸੰਬਰ 14, 1984

ਪੰਜਾਬ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ (1973 ਦਾ X)- ਸੈਕਸ਼ਨ 2(15), 8 ਅਤੇ 10— ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ (1887 ਦਾ XVII)- ਸੈਕਸ਼ਨ 3(2)- ਖੇਤਰ

ਯਤਿੰਦਰ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ
(ਐੱਮ. ਐੱਮ. ਪੁੰਛੀ, ਜੇ.)

ਕਿਸੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ - ਅਜਿਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜੋ ਕਿ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਹੈ - ਕੀ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੈ - ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ - ਕੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਬੀਹਲੀ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਲੈਕਟਰ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ, 1972 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਰਕਬਾ ਸਰਪਲੱਸ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਜਾਜ਼ਤ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਖ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਣ ਦੀ ਰੋਕ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵੱਲ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਣ ਵੱਲ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕੀ ਹਿੱਤ ਕੌਣ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ

ਮਾਲਕੀ ਹਿੱਤ ਕਿਸ ਦਾ ਹੈ। 'ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਰੁਚੀ ਸੀਮਤ ਜਾਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 'ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਬਦੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਇਹ ਐਕਟ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ, ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਸੀਲਿੰਗ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸੀਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦੂਜੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਮੀਦਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਕਬਾ ਸੀਮਾ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਰਾਹ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੇ ਦਾਅਵੇ. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਹੋਲਦੀ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਹਿਰਾਇਆ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਦਾਰ ਨੇ ਸਰਪਲੱਸ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੈਂਡੀਜ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਸੈੱਟ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ

5^A^A^A^*

ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ।

_ the

(T>_ ਰਸ 2 ਅਤੇ 3)।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ।

(ਇਹ) ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸਰਪਲੱਸ ਐਲਾਨੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਸਾਰੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਉਸ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, - ਅਨੁਬੰਧ ਪੀ. 1 ਤੁਰੰਤ;

(iii) ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿਟ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਤ ਸਮਝੇ, ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ

(iv) ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਖਰਚਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਐਚ.ਐਨ.

ਜੀ ਐਸ ਚਾਵਲਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਏ.ਜੀ. ਪੰਜਾਬ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਐੱਮ. ਐੱਮ. ਪੁੰਛੀ, ਜੇ. (ਓਰਲ):

(1) ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1972 ਅਧੀਨ ਗਣਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ 16-23.38 ਹੈਕਟੇਅਰ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮਿਸ਼ਰਲ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਸੱਤ ਹੈਕਟੇਅਰ ਪਹਿਲੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਬਾਕੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, - 30 ਜੂਨ, 1976 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ (ਅਨੇਕਚਰ PL) ਦੁਆਰਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਫਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੁ. ਵਾਧੂ ਰਕਬੇ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ 34,375 ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਇੰਤਕਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਾਪਸੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 30 ਜੂਨ, 1976 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਦੋਂ ਆਰਡਰ, ਅਨੁਸੂਚੀ P1 ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। 16,800 ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸਦੇ ਕੰਮ ਦੁਆਰਾ ਉਹ ਹੁਣ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇੰਤਕਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸਨ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

(2) The.t ਪਟੀਸ਼ਨਰ? ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਖੇਤਰ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰ ਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ

ਯਤਿੰਦਰ ਚੰਦ ਬਨਮ/ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ
(ਐੱਮ. ਐੱਮ. ਪੁੰਛੀ, ਜੇ.)

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕੁਲੈਕਟਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗਾ। ਉਕਤ

ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਰਕਬਾ ਸਰਪਲੱਸ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਣ ਦੀ ਰੋਕ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵੱਲ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਣ ਵੱਲ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕੀ ਹਿੱਤ ਕੌਣ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਮਾਲਕੀ ਹਿੱਤ ਕਿਸ ਦਾ ਹੈ।

(3) ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ 'ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ, 1972 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਉਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ [ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(15) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰੋ]। ਹੁਣ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(2) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ:

“* * * *”

(2) ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, "ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ" ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਾਂ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ ਦਾ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੋਲਡਿੰਗ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਹੋਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਮਾਲੀਆ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਰਕਮ ਅਤੇ ਹਰ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ- ਮੈਂ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ;”

ਬਾਬਾ ਬਦਰੀ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਧਰਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ, (1) ਜਿਸਦਾ ਮੈਂ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਸੀ, ਨੇ "ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ" ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ "ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ। "ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ" ਅਤੇ "ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ" ਸ਼ਬਦ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। "ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਚੀਆਂ ਸੀਮਤ ਜਾਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਖਤੀ ਨਾਲ "ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਬਜ਼ਾਧਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਸੀਮਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸੀਨ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ। ਪ੍ਰਤੀ-

(1) 1981 PLJ 447

ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿਚ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤਕ ਦੂਜੀ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਮੀਦਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਕਬਾ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਰਾਹ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਇਸ ਸਮਝ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ '24 ਜਨਵਰੀ, 1971' ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਰਸਤਾ

ਬਣਾਇਆ। ਮੰਨਿਆ, ਪਹਿਲਾਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 24 ਜਨਵਰੀ, 1971 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਰ 30 ਜੂਨ, 1976 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵੈਡੀਜ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਇਲਾਕਾ ਕਿਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਰਾਜ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ 'ਤੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਗਿਣਿਆ ਕਿ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕਰੇਗਾ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ, ਮੇਰੇ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਮਲਕੀਅਤ ਅਤੇ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਰੁਖ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(4) ਉਪਰੋਕਤ 3 ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ

ਜੇਐਮ ਟੰਡਨ ਜੇ.

ਬਖਸ਼ੋ—ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ-ਜਵਾਬਦਾਰ।

1984 ਦੇ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 1233

ਦਸੰਬਰ 17, 1984

ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (V of 1908)- ਆਰਡਰ 21, ਨਿਯਮ 90 ਅਤੇ 92 ਅਤੇ ਆਰਡਰ 43, ਨਿਯਮ 1(j) - ਇੱਕੋ ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ - ਨਿਲਾਮੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮ 90 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ - ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ—ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਰਡਰ— ਕੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।